

## **Astrologi, psykologi och den nya fysiken**

Vad kan astrologi ge oss idag, mer än underhållning? Jo, kopplad till transpersonell psykologi och till den nya holistiska världsbilden kan ett horoskop fungera både som diagnosverktyg och terapeutiskt hjälpmedel. Uppfattningen om universum som en odelbar helhet är nära förbunden med astrologin. Och lika gammal.

Att planeternas ställning vid tiden för din födelse skulle kunna säga något om din personlighet eller vilka problem du har just nu kan tyckas långsökt. Ändå uppsöker tusentals svenskar varje år en astrolog för rådgivning. Ofta är de i kris och behöver hjälp att välja väg.

Trots många försök att bevisa astrologins hållbarhet, har resultaten inte lett till något accepterande av astrologin hos den etablerade vetenskapen. Motståndet i den vetenskapliga sfären är massivt mot att planeter på astronomiska avstånd från oss skulle ha något som helst med våra livsöden att göra. Med några få undantag.

Ett av dem är den franske psykologen och statistern Gauguelin (1928 – 1991), som studerade horoskoperna för berömda personer inom olika yrkesområden. Han fann ett visst samband mellan planeternas position i födelsekartan och personens karriär. Bland annat undersökte han horoskoperna för de mest framträdande medlemmarna i Frankrikes medicinska akademi och upptäckte att planeterna mars och Saturnus var framträdande i ett övervägande antal av deras horoskop.

En annan grupp framstående franska läkare uppvisade samma mönster. Även i andra undersökningar lyckades Gauquelin visa en koppling mellan planetställning och karriärsområde, men bara i fall där personen i fråga var framstående i sitt yrke. Gauquelines försök har kritiserats för just detta, att man inte hos exempelvis alla läkare kunnat finna samma planetplacering, utan bara hos de mest framstående. Men kanske är det inte så konstigt. Ganska många kan bli doktor, det räcker att man klarar av studierna tillräckligt bra för att bli godkänd. För att bli en framstående läkare måste man dock ha personliga egenskaper som perfekt motsvarar det område man gett sig in på.

Även i Sverige har forskning om astrologi genomförts. 1982 lade Maj Björk och Marie Sjöberg fram ett arbete vid Lunds universitet, en redovisning av ett experiment som utförts med hjälp av horoskop och Rorschachtester (ett projektivt test, där försökspersonen får beskriva vad han/hon ser i en serie bläckplumpar).

Psykologen Maj Björk, som också är kunnig i astrologi, fick bara testpersonernas födelsedata. Marie Sjöberg, som doktorerat i psykologi och då använt Rorschachtester, lät testpersonerna genomgå ett Rorschachtest utan att hon visste något om deras astrologiska data. Båda testledarna skulle sedan koppla varje Rorschachutlåtande med rätt horoskopanalys. Och båda lyckades para ihop sju rätt av tio möjliga.

Den här forskningen har inte förändrat astrologins position nämnvärt. Kanske skulle mera forskning göra det. Men antagligen är det bara människor som är personligen intresserade av astrologi som kommer på idén att forska i ämnet – och sådana vimlar det inte precis av i den akademiska världen. Dessutom är det förstås svårt att få forskningsanslag till sådana ockulta projekt.

### **Den astrologiska myten**

Under tiden fortsätter människor gå till astrologer för att få sitt horoskop tolkat. Numera är det inte bara flummiga sökare som kommer, utan även personalchefer och t o m företag som vill ha hjälp med rekrytering.

Också en del astrologer har medvetet förändrat sin roll för att minska risken att fungera som allvetande orakel för klienten. Högt uppe ovanför inloppet till Stockholm sitter Jan Romander. Förmodligen är han Sveriges mest välutbildade astrolog. Han är civilingenjör i botten, men omskolade sig för femton år sedan till psykolog. Dessutom är han diplomerad astrolog och psykosyntesterapeut. Sedan 1980 har han tagit emot klienter för astrologisk konsultation.

– Det finns en myt om astrologi, som drabbar både klient och astrolog, säger han. ”Astrologi har hela sanningen om dig och därför kan jag, astrologen, veta allt om dig, din nuvarande situation och din framtid – t o m förutsäga när du ska dö.” Om astrologen underblåser den myten genom att ha slängkappa med stjärnor och uppträda som en trollkarl, blir naturligtvis mötet mellan klient och astrolog påtagligt obalanserat. Klienten vill inte öppna sig, utan förväntar sig att astrologen ska veta allt om honom.

Astrologen kanske ytterligare förvärrar situationen genom att göra förutsägelser. Dessa utsagor får en stor genomslagskraft just genom klientens orakelprojektion och riskerar därigenom att bli självuppfyllande. Kan man istället minska kraften hos dessa projektioner, blir samtalet hos astrologen mer personligt och horoskopet utgångspunkt för ett terapeutiskt samtal.

### **Betonar den fria viljan**

Astrologen kan använda horoskopet till att beskriva exempel på möjliga utvecklingar utifrån den aktuella situationen som personen befinner sig i. Sedan bör han betona personens egna valmöjligheter. Mötet ska vara processinriktat, och en bra astrolog bör ha genomgått både en terapeutisk utbildning och egen psykoterapi. Astrologen största problem är många gånger astrologerna själva.

– Ju sämre utbildningsbakgrund en astrolog har, desto större behov har han själv av att öka sitt självförtroende genom att hålla orakelmyten vid liv. Jag brukar säga till klienterna att horoskopet är kartan, men att de själva är verkligheten, säger Jan Romander.

Tidigare tog många astrologer tidvattnet till utgångspunkt för att hävda att planeterna påverkar oss – vi består ju till största delen av vatten. Idag är resonemanget mindre vanligt. Istället tar man kvantfysik och den holistiska världsbilden till intäkt för att astrologi äger giltighet. I debatten kallas det för paradigmskifte. Det betyder kort, att hela vårt synsätt håller på att i grunden förändras. Istället för den mekaniska synen på universum som ett urverk, ett system av materiella företeelser som alla kan mätas och t o m förutses, tonar en annan bild av tillvaron fram.

Den är grundad på kvantfysikens tes, att även betraktaren måste inkluderas i det han betraktar. Om försöksledaren tittar i sitt mikroskop på atomerna, består ju också mikroskopet av atomer, liksom försöksledaren själv. På subatomär nivå är medvetande nyckelordet. Beroende på hur försöket är upplagt, finner man antingen en partikel eller en vågrörelse. Allt beror på den som betraktar, m a o på oss själva. Vi blir medarbetare i skapelsen, vårt medvetande är del i helheten, i det som kallas den holistiska världsbilden.

– De nya forskningsrönen inom fysiken innebär att Newtons världsbild är ofullständig, säger Jan Romander. Den nya världsbilden som är en konsekvens av kvantfysikens postulerar att universum är ett hologram, där den minsta delen bär information om helheten i stort. Om man tar ett mått på den större helheten, till exempel genom att betrakta hur planeterna förhåller sig till varandra, kan man dra slutsatser om delen, det vill säga individen själv. Egentligen kunde

vi titta på vad som helst, men nu när den här traditionen med att kartlägga planeterna utvecklats – varför då inte använda den?

### **”Meningsbärande samband”**

Just relationen mellan medvetande och materia fascinerade också den schweiziske psykiatern Carl Gustav Jung. En tid samarbetade han med Wolfgang Pauli, nobelpristagare i fysik 1945. De undersökte en rad företeelser som saknade kausala samband, men som däremot var kopplade till varandra med det som Jung kallade meningsbärande samband. Jung tyckte sig ha märkt att när hans klienter var inne i ett viktigt skede av växande, tenderade sådana sammanträffanden att ske oftare än annars. Principen bakom detta kallade han synkronicitet.

Överfört till diskussionen om astrologins giltighet kan man säga att horoskopet är en bild av kvaliteten hos en viss tidpunkt – tidpunkten för din födelse. Men du har inte vilket horoskop som helst, utan just det som har mening för dig, just det som motsvaras av din personlighet.

– Det som föds vid en viss tidpunkt, det kan vara avgången för ett tåg eller en person eller en revolution, har en tendens att bära med sig kvaliteterna hos det tidsmomentet genom hela sin levnad, säger Jan Romander.

### **Astrologi – en projektion?**

Carl Gustav Jung studerade också astrologi och gjorde upp horoskop för att se om något kunde utläsas ur dem. Han hade sin egen förklaring till astrologins värde. Liksom alkemisterna, som inte visste något om materiens struktur, visste astrologerna från början ingenting om de egentliga orsakerna till stjärnors och planeters rörelser på himlavalvet. Och där vi inte vet det faktiska förhållandet, projicerar vi in vårt eget omedvetna, menar Jung.

Naturvetenskapens genombrott i och med upplysningstiden gjorde att mycket av dessa projektioner drogs tillbaka – materiens struktur kartlades och så småningom kunde vetenskapsmännen också beskriva himlakropparna på ett annat sätt – senare har man t o m besökt en av dem!

Alkemin utvecklades pga. detta i två grenar. Den ena gav upphov till kemin, den andra blev en esoterisk tradition, där de olika stadierna nigredo, albedo och rubedo – det svarta, det vita och det röda – korresponderade till olika stadier i en människas inre utveckling.

Astrologin delades också i en materialistisk och en esoterisk variant. Den ena blev astronomin, som kom att syssla med planeternas omloppsbanor och teorier kring dem. I den andra grenen fick planeter och tecken representera mänskliga kvaliteter och egenskaper. Planeterna blev en yttre bild av människans inre.

Idag har kvantfysiken öppnat för en ny världsbild, där allt inte alls är lika självklart som för ett par hundra år sedan. De som står vid randen av det okända och spanar in i partikelfysiken är kanske vår tids alkemister. Många kvantfysiker lär ha haft andliga upplevelser i samband med sin forskning. Det alkemisterna kallade ”unus mundus” motsvara i allt väsentligt fysikerns David Bohms begrepp ”the implicate order of undivided wholeness” (den odelbara helhetens inneboende ordning). Det hävdar i varje fall en annan astrolog och psykolog, Hans Ljungqvist, som nyligen gett ut en bok i ämnet, ”Jung och astrologin” (Solrosens förlag).

– Just nu sker en medvetanderevolution på en mängd olika områden av mänsklig verksamhet, säger han. Även de vetenskapliga fynd som vi gör inom kvantfysik säger något om iakttagaren. Vi har kommit tillbaka till en situation, där materien är okänd. Det är skapelsens mysterium, det Fransiscus menade med att "det vi söker är den som söker". All vetenskaplig strävan är ett uttryck för detta sökande efter den yttersta orsaken – och kanske kommer det att visa sig att den yttersta orsaken är just detta medvetande.

### **Horoskopet en utvecklingsbild**

Både Jan Romander och Hans Ljungqvist arbetar inom den teoribildning som kallas transpersonell psykologi. Utmärkande för den är att den ser människan som något mer än hennes begränsade personlighet. Psykosyntes, som Jan Romander arbetar med, är en teoribildning som utvecklades av den italienske psykiatern Roberto Assagioli, samtida med Jung. Här talar man om Självet som den högsta potentialen, som det högsta syftet med tillvaron. Vi är alla ett Själv, men upplever oss som ett jag.

Även Jungiansk psykologi är transpersonell. Självet är för Jung helhetens arketyper. Ju mer vi utvecklas, individueras, desto närmare upplevelsen av totalitet kommer vi. Gemensamt för dessa båda skolor är att de är teleologiska, de hävdar att tillvaron har en mening. Människan är inte bara styrd av sina drifter som ett vilset djur. Sökandet efter mening och samband är grundläggande och varje människa har ett syfte med sitt individuella liv.

Ett horoskop kan också tolkas utifrån detta sätt att tänka. Då blir kartan inte så mycket en beskrivning av hur du är, som vad du har att övervinna på din väg för att bli den du är menad att vara. Det är viktigt att inte fastna i horoskopets definition av din karaktär.

– Astrologi är ett finger som pekar någonstans, säger Hans Ljungqvist. Den visar vilken del av sin personlighet någon bör arbeta med för att utvecklas vidare. När man sett målet kan man släppa symbolen - och när man lyckas med det blir horoskopet bara en karta. Så precis som Carl Gustav Jung menade, att en symbol upphör att vara en symbol när den satt oss i förbindelse med den delen av vårt omedvetna, skulle alltså horoskopet upphöra att vara en symbol för vårt inre, när vi blivit helt individuerade, helt medvetna. Jung menade dock själv att detta endast är något att sträva mot. Han var tveksam till att tala om detta tillstånd som något möjligt att uppnå, som exempelvis buddhismen gör med begreppet upplysning. Hur det än står till med den saken, kan vi dra två slutsatser. Dels att detta mål i varje fall är ytterst få förunnat att uppleva. Och dels, att det för en sådan människa inte bara skulle vara horoskopet som förlorade sin giltighet.

TEXT: EVA SANNER TARDELL 1994

Litteratur:

Praktisk astrologi, Janis Huntley, Rabén och Sjögren, 1993

Jung och astrologin, Hans Ljungqvist, Solrosens förlag, 1993

Astrology Alive!, Barbara Shermer, Aquarian, 1989

Chart Interpretation, Stephen Arroyo, CRCS Publications, 1989